

Phân tích hình tượng những chiếc xe không kính trong Bài thơ về tiểu đội xe không kính

Những bài văn hay lớp 9 phân tích hình ảnh những chiếc xe không kính trong Bài thơ về tiểu đội xe không kính của Phạm Tiến Duật.

Đề bài: Phân tích hình tượng những chiếc xe không kính trong tác phẩm "Bài thơ về tiểu đội xe không kính" của Phạm Tiến Duật.

***

Top 3 bài văn đạt điểm cao phân tích hình tượng những chiếc xe không kính tuyển chọn qua các kì thi

Bài số 1:

Tác giả Phạm Tiến Duật là một người lính, nhà văn tiêu biểu cho thế hệ trẻ Việt Nam thời kì chống đế quốc Mỹ xâm lược. Vừa cầm súng, vừa cầm bút dùng tiếng thơ của mình để góp phần vào công cuộc bảo vệ nền hòa bình độc lập dân tộc. Trong các tác phẩm về người lính của Phạm Tiến Duật không thể không nhắc tới tác phẩm "*Bài thơ về tiểu đội xe không kính*". Bài thơ không chỉ khắc họa vẻ đẹp người lính lái xe hiên ngang mạnh mẽ mà còn thể hiện sự tàn khốc của chiến tranh qua hình ảnh những chiếc xe không kính.

Những chiếc xe không kính trong thơ của Phạm Tiến Duật là hình ảnh có thật, và thật đến trần trụi, chỉ có ở trên tuyến đường Trường Sơn những năm tháng đất nước kháng chiến chống Mỹ. Cách đặt nhan đề bài thơ đã gây ấn tượng đầu tiên đối với người đọc. "*Bài thơ về tiểu đội xe không kính*", nhan đề khá dài và tác giả thêm vào hai chữ "bài thơ" nhằm muốn khẳng định và nhấn mạnh chất thơ có trong bài thơ, thể hiện được tâm hồn và cái nhìn lãng mạn của tác giả trước hiện thực chiến tranh khốc liệt, gian khổ.

Bên cạnh đó nói đến cả "tiểu đội xe không kính" là tác giả muốn nhắc tới số lượng những chiếc xe bị tàn phá ấy có rất nhiều, rất đông. Qua cách đặt nhan đề đã gợi tả được sự tàn khốc của chiến tranh, tinh thần hiên ngang bất khuất và lạc quan của người lính lái xe. Những chiếc xe không kính vẫn băng băng ra chiến trường, mà nguyên nhân xe không có kính đó là:

"Không có kính không phải vì xe không có kính

Bom giạt bom rung kính vỡ đi rồi"

Đây là những chiếc xe đã đi qua thử thách của bom đạn trong sự khốc liệt của chiến trường. Điệp từ "không" nhấn mạnh tư thế chủ động của người lính, biến cái không bình thường thành bình thường và thú vị hơn. Đồng thời nhấn mạnh sức tàn phá dữ dội của

Phân tích hình tượng những chiếc xe không kính trong Bài thơ về tiểu đội xe không kính

bom mìn trong chiến tranh. Nhiều những xe bị tàn phá tới nỗi tạo nên những tiểu đội xe không kính:

“Những chiếc xe từ trong bom rơi

Đã về đây họp thành tiểu đội”

Tác giả đã bóc trần trụi sự thật về chiếc xe không kính bị biến dạng và thiếu thốn đủ thứ:

“Không có kính, rồi xe không có đèn

Không có mui xe, thùng xe có xước”

Điệp từ “không có” rồi liệt kê các bộ phận của xe đã dựng lên hình ảnh chiếc xe bị tàn phá nghiêm trọng trong chiến tranh. Tuy nhiên tác giả đã khẳng định rằng linh hồn của chiếc xe không nằm ở chi tiết máy móc, phụ kiện mà là ở tấm lòng người chiến sĩ:

“Xe vẫn chạy vì miền Nam phía trước

Chỉ cần trong xe có một trái tim”

Dù cho bom đạn có phá hủy chiếc xe tới mức nào nhưng chỉ cần trái tim của người lính lái xe vẫn tồn tại sẽ thay thế cho tất cả các bộ phận đã mất đi của xe. Tất cả hướng về mục tiêu của Tổ quốc, vì miền Nam ruột thịt.

Tác giả Phạm Tiến Duật đã đưa những chiếc xe không kính vào trong thơ, trở thành biểu tượng độc đáo cho thời kì chống Mỹ của nước ta. Những chiếc xe vừa phơi bày hiện thực chiến tranh khốc liệt và dữ dội, vừa tô đậm vẻ đẹp của những người lính lái xe hiên ngang, bất khuất và lạc quan.

Bài số 2:

Xẻ dọc Trường Sơn đi cứu nước

Mà lòng phơi phơi dậy tương lai

Vâng, đó là khí thế hăm hở, mạnh mẽ, hào hùng của những chàng dũng sĩ mặc áo lính, khoác áo chiến sĩ trong cuộc kháng chiến trường kì chống đế quốc Mỹ xâm lược. Và cũng góp mình vào công cuộc bảo vệ đất nước, vì hòa bình dân tộc ấy, Phạm Tiến Duật – một nhà tiêu biểu cho thế hệ trẻ Việt Nam, cùng thời với Nguyễn Khoa Điềm, Lê Anh Xuân, Nguyễn Đức Mậu... đã vừa cầm súng, lại vừa cầm bút, dùng tiếng thơ của mình làm bàn xoay chế độ, mỗi vần thơ là bom đạn phá cường quyền. Để rồi khi người ta nhắc tới

Phân tích hình tượng những chiếc xe không kính trong Bài thơ về tiểu đội xe không kính

Phạm Tiến Duật thì những bài thơ viết về người lính, về các cô gái thanh niên xung phong mười tám, đôi mươi cứ lần lượt hiện lên trong tâm trí như: *Trường Sơn Đông, Trường Sơn Tây, Gửi em cô thanh niên xung phong, Lửa đèn...* và trong đó tiêu biểu có "*Bài thơ về tiểu đội xe không kính*". Đến với bài thơ, chúng ta thấy được vẻ đẹp của những người lính lái xe trên tuyến đường Trường Sơn năm xưa với biết bao phẩm chất tuyệt vời như: dũng cảm, hiên ngang, mạnh mẽ, kiên cường và pha chút hóm hỉnh, tươi vui. Đồng thời, qua tác phẩm, người đọc thấy được sự tàn khốc của hiện thực chiến tranh, in hằn lên hình hài dáng vóc của người lính và đặc biệt là sự trần trụi đến hoang tàn của những chiếc xe không kính bị bom mìn tàn phá.

Thực ra, trước Phạm Tiến Duật đã có rất nhiều phương tiện giao thông đã được các nghệ sĩ đưa vào trong thơ của mình. Đó là hình ảnh của một con tàu tiến lên Tây Bắc trong bài "*Tiếng hát con tàu*" của Chế Lan Viên:

Tây Bắc ư? Có riêng gì Tây Bắc

Khi lòng ta đã hóa những con tàu

Khi tổ quốc bốn bề lên tiếng hát

Tâm hồn ta là Tây Bắc, chỉ còn đâu.

Hay đó là con thuyền tiến ra khơi đánh bắt cá của những người ngư dân miền chài lưới trong bài thơ "*Quê hương*" của Tế Hanh, "*Đoàn thuyền đánh cá*" của Huy Cận...

Thuyền ta lái gió với buồm trăng

Lướt giữa mây cao với biển bằng

Ra đậu dặm xa dò bụng biển

Dàn đan thế trận lưới vây giăng.

Nhưng tất cả những xe cộ, tàu thuyền ấy khi đi vào thơ đều được lãng mạn hóa, mang một ý nghĩa biểu tượng nào đó. Còn những chiếc xe không kính của Phạm Tiến Duật lại xuất phát từ hình ảnh có thực, thật đến trần trụi, "sống sít", chỉ có trong chiến trường Trường Sơn thời kì chống Mỹ.

Đầu tiên, hình ảnh những chiếc xe không kính gây ấn tượng khác lạ và độc đáo ban đầu nơi người đọc qua cách đặt nhan đề của Phạm Tiến Duật: "*Bài thơ về tiểu đội xe không kính*". Nhan đề khá dài, có vẻ như có chỗ thừa nhưng chính cái điểm ấy mà tạo nên cái độc lạ, thu hút sự chú ý của bạn đọc. Tác giả đã thêm vào nhan đề tác phẩm hai chữ "bài thơ", điều đó cho thấy được chất thơ trong bài thơ, đồng thời cho thấy được cái nhìn lãng

Phân tích hình tượng những chiếc xe không kính trong Bài thơ về tiểu đội xe không kính

mạn của tác giả trước hiện thực khốc liệt của chiến tranh về những chiếc xe không kính do bom rơi, đạn lạc. Và với cách đặt nhan đề bài thơ như vậy, Phạm Tiến Duật cũng muốn nhấn mạnh đến những chiếc xe không kính trong khói lửa chiến tranh chỉ có ở chiến trường miền Nam thời kháng chiến chống Mỹ có rất nhiều, rất đông trở thành cả một “tiểu đội xe không kính”. Từ đó, nhà thơ làm nổi bật lên sự tàn khốc của chiến tranh và tinh thần hiên ngang, dũng cảm, sôi nổi và trẻ trung của người lính khi lái những chiếc xe không kính bon bon ra chiến trường. Cho nên, ngay nhan đề thơ đã gợi mở chủ đề, tạo được giọng điệu, sắc thái thẩm mỹ riêng cho toàn bộ bài thơ: hóm hỉnh, tươi vui, tinh nghịch, rất lính tráng.

Mở đầu bài thơ là lời giới thiệu về hình ảnh của những chiếc xe không kính vẫn băng băng tiến ra chiến trường. Tác giả chỉ ra nguyên nhân của những chiếc xe không có kính bằng một câu thơ văn xuôi rất tự nhiên, rất chân thực:

Không có kính không phải vì xe không có kính

Bom giạt bom rung kính vỡ đi rồi

Dòng thơ đầu, gồm có mười chữ với giọng điệu bướng bỉnh, ngang tàng, khai mở chủ âm của toàn bài. Tác giả đã biến cái không bình thường thành bình thường, thậm chí như thú vị trước điều đó. Đây là những chiếc xe đã đi qua bom đạn thử thách – "bom giạt bom rung" là cái khốc liệt của chiến trường làm xe bị hư hại. Điệp từ “không” được lặp lại ba lần trong một dòng thơ kết hợp với động từ mạnh “giạt”, “rung” vừa có ý nghĩa giải thích nguyên nhân xe không có kính, lại vừa có ý nghĩa nhấn mạnh đến sự dữ dội, tàn phá khủng khiếp của chiến tranh.

Và sự tàn phá ấy không chỉ gây "thương tật" cho một chiếc xe mà còn tạo nên những tiểu đội xe không kính:

Những chiếc xe từ trong bom rơi

Đã về đây họp thành tiểu đội

Không dừng lại ở đó, trong chiến tranh bom rơi đạn lạc, những chiếc xe không chỉ bị vỡ kính mà còn bị biến dạng trở nên biến dạng thêm, trần trụi hơn nữa:

Không có kính, rồi xe không có đèn

Không có mui xe, thùng xe có xước

Điệp từ “không có...” kết hợp với cách liệt kê hình ảnh các bộ phận thiếu thốn của xe “kính, mui, đèn, thùng xe” đã cho thấy cái nhìn rất chân thực về chiến tranh. Đó là sự hủy

Phân tích hình tượng những chiếc xe không kính trong Bài thơ về tiểu đội xe không kính

diệt vô cùng tàn khốc của bom rơi, đạn lạc nơi chiến trường xa xôi. Nhưng, bộ não, linh hồn của xe dường như không phải là máy móc, mà là tấm lòng người chiến sĩ, nên:

Xe vẫn chạy vì miền Nam phía trước

Chỉ cần trong xe có một trái tim.

Dù bom đạn đã phá hủy tất cả chiếc xe, nhưng "trái tim" của người chiến sĩ lái xe là một động cơ hoàn hảo, có thể thay thế cho toàn bộ những cái "không có" bên trên của những chiếc xe hư hỏng, trần trụi. Tất cả vì một mục tiêu cao cả mà người lính lái xe đã xác định cho mình "vì miền Nam" ruột thịt.

Đến đây, chúng ta nhận ra một điều, chắc hẳn Phạm Tiến Duật phải là một hồn thơ nhạy cảm, có nét ngang tàng, tinh nghịch, thích cái mới lạ thì mới có thể nhận ra được và đưa những chiếc xe không kính vào trong thơ, trở thành biểu tượng độc đáo của thời kì chiến tranh chống Mỹ tuyệt vời đến như vậy. Hình ảnh này tạo nên cái tứ lạ, độc đáo, vừa nói lên cái ác liệt, dữ dội của chiến tranh, vừa bộc lộ được phẩm chất cao đẹp của người chiến sĩ lái xe trên tuyến lửa Trường Sơn: dũng cảm, hiên ngang, tếu táo, tinh nghịch, rất lính tráng...

Bài số 3:

Hình ảnh những chiếc xe không kính trong *Bài thơ về tiểu đội xe không kính* của Phạm Tiến Duật đã góp phần hiện thực hoá cái khốc liệt, trần trụi của chiến tranh thời kỳ kháng chiến chống Mỹ cứu nước. Xưa nay, những hình ảnh xe cộ, tàu thuyền đưa vào thơ thì đều được "mĩ lệ hoá", "lãng mạn hoá" và thường mang ý nghĩa tượng trưng hơn là tả thực. Người đọc đã bắt gặp chiếc xe tam mã trong thơ Pus-kin, con tàu trong "*Tiếng hát con tàu*" của Chế Lan Viên, đoàn thuyền đánh cá trong bài thơ cùng tên của Huy Cận. Còn những chiếc xe không kính trong thơ Phạm Tiến Duật lại là hình ảnh thực, thực đến trần trụi. Tác giả giải thích nguyên nhân cũng rất thực "Bom giật, bom rung kính vỡ đi rồi".

Ở bài thơ này, hình ảnh những chiếc xe không kính được miêu tả cụ thể, chi tiết rất thực. Lẽ thường, để đảm bảo an toàn cho tính mạng con người, cho hàng hoá nhất là trong địa hình hiểm trở Trường Sơn thì xe phải có kính mới đúng. Ấy thế mà chuyện "xe không kính" lại là một thực tế, là hình ảnh thường gặp trên tuyến đường Trường Sơn.

Hai câu thơ mở đầu có thể coi là lời giải thích cho "sự cố" có phần không bình thường ấy:

Không có kính không phải vì xe không có kính

Bom giật, bom rung, kính vỡ đi rồi.

Phân tích hình tượng những chiếc xe không kính trong Bài thơ về tiểu đội xe không kính

Lời thơ tự nhiên đến mức buộc người ta phải tin ngay vào sự phân bua của các chàng trai lái xe dũng cảm. Chất thơ của câu thơ này hiện ra chính trong vẻ tự nhiên đến mức khó ngờ của ngôn từ. Bằng những câu thơ rất thực, đậm chất văn xuôi, điệp ngữ “không”, cùng với động từ mạnh “giật”, “rung”, tác giả đã lí giải nguyên nhân không có kính của những chiếc xe.

Không có kính rồi xe không có đèn

Không có mui xe thùng xe có xước

Bom đạn chiến tranh đã làm cho những chiếc xe trở nên biến dạng “không có kính”, “không có đèn”, “không có mui xe”, “thùng xe có xước”. Bằng thủ pháp liệt kê và hiện thực hoá, tác giả đã tạo ấn tượng cho người đọc một cách cụ thể và sâu sắc về hiện thực chiến tranh khốc liệt, dữ dội, về cuộc chiến đấu gian khổ mà người lính phải trải qua. Nhưng bộ não, linh hồn của xe dường như không phải máy móc, mà là tấm lòng người chiến sĩ, nên “*Xe vẫn chạy vì miền Nam phía trước – Chỉ cần trong xe có một trái tim*”.

Hình ảnh những chiếc xe không kính không phải hiếm trong chiến tranh, nhưng phải có hồn thơ nhạy cảm, có nét ngang tàng, tinh nghịch, thích cái lạ như Phạm Tiến Duật mới nhận ra được và đưa nó vào thơ trở thành biểu tượng độc đáo của thơ thời chiến tranh chống Mỹ. Hình ảnh này tạo nên cái tứ lạ, độc đáo, vừa tạo nên cái ác liệt, dữ dội của chiến tranh, vừa bộc lộ được phẩm chất cao đẹp của người chiến sĩ trong cuộc chiến đấu khốc liệt chống đế quốc Mỹ. Hình tượng này góp phần khắc họa một nét tư thế, chân dung của một dân tộc anh hùng.